

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Татьянчиков Андрій Олександрович ПСИХОЛОГІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ВИНИКНЕННЯ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ	434
Ташилатов Вячеслав Абдуллайович РОДИНА ЯК СОЦІАЛЬНА ЦІННІСТЬ В КРИЗОВИХ УМОВАХ	437
Третьякова Тетяна Миколаївна ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРУ В БІЗНЕС-УПРАВЛІННІ	440
Шмаленко Юлія Іванівна ПСИХОТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	442
Папінян Вікторія Валентинівна ВПЛИВ ДИСТРЕСУ НА КОГНІТИВНІ ФУНКЦІЇ ЛЮДИНИ ПРИ ПРИЙНЯТТІ РІШЕННЯ	444
СЕКЦІЯ 21. ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ, ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ	
Кібік Ольга Миколаївна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ В ПРОЦЕСІ БЕЗПЕЧНОГО СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ	448
Слободянюк Ольга Василівна ІНВЕСТИЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ВІДБУДОВИ УКРАЇНСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	451
Котлубай Вячеслав Олексійович ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	453
Редіна Євгенія Валентинівна КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА ЯК ДРАЙВЕР ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ	456
Примаченко Іван Федорович СИНЕРГІЯ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ЙМОВІРНІ СЦЕНАРІЇ ПІСЛЯ ПРИПИНЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В НАЙБЛИЖЧОМУ МАЙБУТНЬОМУ	460
Корнілова Олеся Володимирівна ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ..	463
Калмикова Наталя Юріївна ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	466
Кузнецова Людмила Валентинівна ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВОМУ СЕКТОРУ В УМОВАХ ВІЙНИ	469
Сіяно Павло Віталійович ПЕРЕДУМОВИ ПОСИЛЕННЯ РОЛІ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	472
Крейтор Сергій Юрійович ПЕРЕДУМОВИ ТА БАР'ЄРИ ІНТЕГРАЦІЇ ІННОВАЦІЙ У ФІНАНСОВІ УСТАНОВИ.	475
Візіренко Світлана Вікторівна РОЛЬ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ПІДТРИМЦІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ	477
Тищенко Ірина Валеріївна ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ В ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ	480
Razinkin Nikita INNOVATIVE MARKETING STRATEGIES AND LOGISTICS SOLUTIONS FOR THE DEVELOPMENT OF THE ELECTRIC VEHICLE MARKET IN THE CONTEXT OF DIGITAL ADAPTATION	483

інструменти, інвестиційні консорціуми, гарантування інвестицій, цифрова платформа управління інвестиціями.

Keywords: investment mechanisms, post-war recovery, economic entities, infrastructure reconstruction, foreign direct investment, innovative investment instruments, investment consortia, investment guarantees, digital investment management platform.

Котлубай Вячеслав Олексійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри економіки та менеджменту, кандидат економічних наук,
доцент*

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Криза, з якою стикається економіка України, потребує комплексного переосмислення існуючих підходів до управління проєктами, зокрема у сферах відновлення, реабілітації та трансформації економічної системи. Така ситуація створює новий простір для впровадження інноваційних механізмів, які здатні забезпечити оперативність, ефективність та стійкість проєктного менеджменту.

Одним із ключових викликів є адаптація економіки до сучасних глобальних тенденцій, зокрема цифровізації, інтеграції до міжнародного економічного простору та впровадження нових технологій. У цьому контексті акцент робиться на можливостях використання інноваційних управлінських практик, що включають аналіз ризиків, застосування гнучких методологій і цифрових інструментів. Такі механізми забезпечують підвищення ефективності управління проєктами, сприяють вирішенню актуальних проблем і створюють умови для довгострокового економічного росту.

Стратегічне значення трансформації економічної системи обумовлюється необхідністю забезпечення відповідного рівня її конкурентоспроможності, адаптивності до зовнішніх і внутрішніх змін, а також формування умов для інтеграції в європейський і світовий економічний простір. Відновлення і трансформація економіки України є не лише національним завданням, а й вагомим елементом глобального економічного порядку. Цей процес вимагає комплексного підходу, що поєднує передові практики проєктного менеджменту, інноваційні технології та ефективну міжсекторальну співпрацю.

Сучасні методології управління проєктами базуються на принципах системного підходу, стратегічного планування, ризик-менеджменту, інноваційності та інтеграції цифрових технологій. У цьому контексті широко використовуються такі популярні підходи, як Agile, Scrum, Kanban, що забезпечують гнучкість, адаптивність та результативність в управлінні проєктами. Ці методології спрямовані на оптимізацію ресурсів, мінімізацію ризиків та досягнення поставлених цілей у коротші терміни, що є особливо важливим для умов відновлення і тран-

сформації економіки України. Їх ключова перевага полягає у здатності швидко реагувати на зміни та враховувати специфіку середовища, у якому реалізуються проекти.

Особливості проектного менеджменту в кризових умовах визначаються необхідністю управління проектами за умов високої невизначеності, обмежених ресурсів та тиску часу. Військові дії та економічна криза в Україні створили нові виклики для реалізації проектів, зокрема у сферах інфраструктури, енергетики, сільського господарства та соціального захисту. Для таких обставин характерною є необхідність пошуку нестандартних рішень, що враховують контекст кризи, забезпечення стійкості проектів до зовнішніх загроз і врахування швидких змін у макроекономічному середовищі.

Європейський досвід антикризового проектування слугує важливим джерелом знань і практичних інструментів, які можуть бути адаптовані до українських реалій. Серед ключових уроків європейських країн можна виокремити створення спеціалізованих структур для управління кризовими проектами, застосування фінансових інструментів підтримки, інвестиції в інновації та розвиток людського капіталу. Наприклад, досвід післявоєнного відновлення Німеччини чи впровадження плану Маршалла демонструє важливість стратегічного планування, міжсекторальної співпраці та довгострокової інвестиційної політики.

Структурні зміни в економіці України, спричинені військовими діями, мають масштабний характер. Війна призвела до значних втрат у промисловості, руйнування інфраструктури, зменшення обсягів виробництва у ключових галузях економіки. Згідно з оцінками Світового банку, у 2023 р. скорочення ВВП України досягло близько 29,2 %, а загальні втрати економіки перевищили 411 млрд. дол. США [1]. Водночас змінилися й регіональні економічні пріоритети: південь і схід країни зазнали значного економічного спаду, у той час як західні регіони демонструють відносно вищі темпи економічного зростання, що частково пояснюється релокацією підприємств та інвестиціями у безпечніші регіони.

Ключовими проблемами економічного розвитку залишаються макроекономічна нестабільність, високий рівень інфляції (який у 2022 р. перевищив 24,9 % за даними Національного банку України), обмежений доступ до фінансових ресурсів і значний обсяг державного боргу, який на кінець 2023 р. склав 78 % ВВП [2]. Також актуальними є проблеми відтоку трудових ресурсів, зниження споживчого попиту та руйнування бізнес-клімату. Всі ці чинники ускладнюють процеси відновлення та трансформації, створюючи виклики для залучення інвестицій і впровадження інноваційних підходів до управління проектами.

Оцінка інвестиційного потенціалу є важливим етапом аналізу. Незважаючи на виклики, Україна зберігає значний потенціал для інвестицій у відновлення інфраструктури, енергетику, сільське господарство та цифрову трансформацію. За даними Європейського банку реконструкції та розвитку, у 2023 р. інвестиції у приватний сектор України перевищили 1,7 млрд. євро, що свідчить про поступове відновлення довіри міжнародних партнерів [3]. Водночас важливо забезпе-

чити створення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій, зокрема через реформу судової системи, зниження корупційних ризиків і підтримку малого та середнього бізнесу.

Забезпечення залучення інвестицій тісно пов'язане з необхідністю формування нової економічної моделі, яка б відповідала сучасним викликам і сприяла стійкому розвитку. Створення сприятливого інвестиційного клімату має супроводжуватися впровадженням інноваційних підходів до управління, які дозволяють не лише раціонально використовувати наявні ресурси, а й ефективно реалізовувати масштабні проекти, спрямовані на відновлення та трансформацію економіки. У цьому контексті проектно-орієнтована модельована економіка стає основою для забезпечення стабільності та конкурентоспроможності у довгостроковій перспективі.

Формування проектно-орієнтованої модельованої економіки передбачає активне застосування принципів проектного менеджменту на всіх рівнях управління. Це означає створення умов для розробки та реалізації проектів, спрямованих на відновлення критичної інфраструктури, модернізацію промисловості, впровадження новітніх технологій та розвиток людського капіталу. Модельована економіка базується на інтеграції таких елементів, як управління ризиками, застосування цифрових технологій і гнучких методологій, що забезпечує адаптивність і швидкість реагування на виклики.

Стратегічними напрямками трансформації економіки виступають енергетична незалежність, цифровізація, розвиток зеленої економіки та посилення інноваційного потенціалу. Наприклад, використання відновлюваних джерел енергії та впровадження енергозберігаючих технологій сприятиме зниженню енергетичної залежності та зменшенню вуглецевих викидів. Цифровізація включає розробку сучасних платформ для управління проектами, зокрема з використанням штучного інтелекту і блокчейн-технологій. Інноваційний розвиток вимагає стимулювання науково-дослідних робіт та залучення висококваліфікованих спеціалістів до реалізації проектів.

Інструменти державної підтримки проектів мають ключове значення для забезпечення фінансової, організаційної та правової бази для інноваційних підходів. Одним із головних інструментів є створення спеціальних фондів фінансування проектів, які працюють за принципами публічно-приватного партнерства. Важливим також є впровадження стимулів для іноземних інвесторів через податкові пільги, гарантії безпеки інвестицій та реформування судової системи.

Потенційний економічний ефект від впровадження інноваційних механізмів управління проектами очікується у таких аспектах, як зростання продуктивності праці, відновлення критичної інфраструктури, створення нових робочих місць та збільшення обсягу інвестицій в ключові галузі економіки. Очікується, що використання сучасних методологій проектного управління може підвищити ефективність реалізації проектів у середньому на 25 %. Це дозволить змен-

шити час і витрати на виконання стратегічно важливих завдань, забезпечуючи економічну стабільність та підвищення рівня добробуту населення.

Крім того, розвиток проектно-орієнтованої економіки сприятиме формуванню екосистеми для підтримки малого та середнього бізнесу, що є критично важливим для стабілізації внутрішнього ринку та створення нових економічних можливостей.

Інноваційні підходи до управління проектами та європейський досвід антикризового проектування, є ключовими інструментами для відновлення та трансформації економіки України в умовах війни та макроекономічної нестабільності. Водночас впровадження таких підходів потребує подолання викликів, пов'язаних із високою вартістю технологій, корупційними ризиками та обмеженими ресурсами.

Список використаних джерел:

1. Україна швидка оцінка завданої шкоди та потреб на відновлення лютий 2022 – грудень 2023. Звіт Світового банку. 2024. 209 с. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099052424093538084/pdf/P18017413ae33d0631a12716104d67eee4a.pdf>.

2. Національний банк України. Інфляційний звіт січень 2023 року. Київ : НБУ, 2023. 48 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2023-Q1.pdf.

3. Свириденко Ю. ЄБРР зацікавлений у тому, щоб саме приватний сектор став основою відновлення України. 2024. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=5689e5f7-dae5-493b-9b30-7564f9a2c7cb&title=BrrZatsikavleniiUTomu-SchobSamePrivatniiSektorStavOsnovoiuVidnovlenniaUkraini-YuliiaSviridenko>.

Ключові слова: інновації, управління проектами, економічний розвиток, гнучкі методології, антикризове проектування, модельована економіка.

Keywords: innovation, project management, economic development, agile methodologies, crisis management, modelled economy.

Редіна Євгенія Валентинівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри економіки та менеджменту, кандидат економічних наук*

КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА ЯК ДРАЙВЕР ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

У контексті післявоєнного відродження України креативна економіка постає не лише як галузь культурного чи інтелектуального виробництва, а як стратегічний напрям економічного зростання, що поєднує інновації, підприємництво та європейські цінності. В умовах європейської інтеграції та переходу до економіки